

Хабарлар

Ата журтубузну къоруулаучулазъа баш ургъандыла

23 февральда Нальчикни солу паркында «Емюрлюк от» мемориалны тийресинде халкъ кеп жыйылган эди. Ол кюн Ата журтубузну халыккъызылыгы, аркилиги кочюн жанларын берген аскерчилеге баш уругъа келгенлери арасында КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков**, Парламентни спикери **Татьяна Егорова**, баш Федерал инспектор **Евгений Ткачев**, Правительство тарафын тамагасы **Мусукланы Алий**, министрле, депутатла,

ветеран эм жамауат организациланы келечилери, право нисамны сакълаучула, жаш тейю да бар эдиле. Ата журтну къоруулаучуну кюн къыралыбызны, аны халкъны аркилиги, мамырлыкъ кюн кеслерин аймагъан аскерчилени атлары емюрлюк этилгенлени белгисиди. Ол кюн да жыйылгъан аланы хурметине бир минут шумсуз тургъандыла. Биз бла мемориалга голле салгъандыла.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.
Суратла авторнудула.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Хайырлануучулары Керекли Затла Бла Жалчытыну Эмда Аланы Аркиликлерин Къоруулау Ишлери Жаны Бла Советни Къауумуну Къабылы Кёроуну Иосюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Хайырлануучулары керекли затла бла жалчытыну эмда аланы аркиликлерин къоруулау ишлери жаны бла советни къауумуну къабыл кёроуге.
2. Кючлерин тас этгенге санаргъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Хайырлануучулары керекли затла бла жалчытыну эмда аланы аркиликлерин къоруулау ишлери жаны бла советни иосюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 23 апрельде чыгарылгъан 46-чы номерли Указыны 2-чи пунктуу ючюнчю абзаци;

«Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Хайырлануучулары керекли затла бла жалчытыну эмда аланы аркиликлерин къоруулау ишлери жаны бла советни Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 23 апрельде чыгарылгъан 46-чы номерли Указы бла къабыл кёроулген къауумуну торленюле кийриуну иосюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 31 августта чыгарылгъан 128-чи номерли Указын.

3. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан
Нальчик шахар, 2019 жыл 18 февраль, №9-УГ

К. КОКОВ

Советни къауумуну тизмеси 2-чи бетде басмаланады.

Къурау

Озган шабат кюн Акъ-Сууну жангы микрорайонунда Биттирланы Назирни атын журтгеген орамда сабий сад къуулауны халда ачылгъанды. Эллилени алгъышларга КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**, республиканы жарыкъландыруу, илму эмда жаш тейю ишлери жаны бла министри **Ауес Кумуков**, къурулуш эмда жол мюлк министри **Вячеслав Куниев**, Нальчик шахар округну

Сабийле зауукъланырча, айнырча битеу онгла къуралгъандыла

администрациясыны башчысы **Таймураз Ахохов**, сабий садланы таматалары, кючю Хасания элини келечилери да келген эдиле.

Алий республикада муну бла энита да бир билим берген учурден аламын ачылгъаны керти да аламын болгъанын чертгенди. «Жангы ару меккам эшиклерин гитче инсанлары бизгъа кенг ачаргъа хазырды,

бери журтирлик къызыкъланы бла жашчыкланы ишлерин билген эмда аны сойген устазла, кюретичюле кеп затха кёзлерин ачарыкъларына бир ишекликим жокъду», - дегенди.

Бу объект онбир айны ичинде ишленгеннин, ол аны теректер жокълагъанын эмда хар заты да тынгылы болгъанын билгенни айтып, къурулушларга эни чыгъа этгенди. **Таймураз Ахохов** да кенг арбакъы, балачыккъа ойнап зауукълукъ алырча жарыкъ боюлу къылаулачалары, гитче аттракционлары, къызыу кюнде уа салкъында турурча жапмачыкълары болгъан алама объект хайырлануучуларга берилгенине бек къууанганын билдиргенди. «Нальчикде былай сабий сад жангъады. Бизни балачыкъларыбызга айнырча мында битеу амалла бардыла», - дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Спикерлер

Къабарты-Малкъар Республиканы депутатларыны эслерине

2018 жылда 28 февральда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кезулю жыйылыуу болупкъды. Ол сагыт онда башлануучыды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ДАТА

Айтхылыкъ адамла, махтаулу жумушла, ёхтемленирча жетишимле

Озган шабат кюн бай тарыхлы, аламыт табиогъатлы жер – Зольск район – кесини 95-жыллыкъ юбилейин белгилегенди. Байрам эртенлик **Осгеруи къабыргъагъа**, Улуу Ата журт урушда жоюлгъанланы эм аскерчи-интернационалистлени эсгертилерине голле салыуудан башланганды.

Зольскчилени алгъышларга КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **К.В. Коков**, Парламентни Председатели **Т.Б. Егорова**, министрстволаны бла ведомстволаны таматалары, Парламентни депутатлары, политика партиаланы, республиканы Жамауат палатасыны келечилери, муниципал эм шахар округланы оючулары, Ставрополь крайны Предгорный районундан адамла да келгендиле.

Байрамны магъаналы кесеге Культура юйде болгъанды. Мында районну сыйлы инсан-

ды. Кесини алгъышлау сезюнде **К.В. Коков** былай чертгенди: «Зольск районну тохташыуу эмда ёсюуу саулай Къабарты-Малкъар Республиканы тарыхы бла байламлыды. Биюнюлюкде ол аламыт табиогъат, аграр, турист-рекреацин эмда интеллектуал хазнасы болган жерди. Алай аны баш магъаналы къыйматы уа ахшы, ишчи, фахмулу адамлардыла. Ала Къабарты-Малкъарны тарыхына кеслерини юлюшлерин къошхан инсанладыла, республика былан асламысыны атлары бла ёхтемленди». **Т.Б. Егорова**, бирси сыйлы къонаккъа да зольскчиледен ару сёзлерин къызгъанмагъандыла.

Республикада жер-жерли самоуправленианы айнтыгъа, районну эл тийрелерин ирилдендиреу кюч салгъаны, «Къабарты-Малкъар Республиканы муниципал къурулушларыны совети» ассоциация бла муниципал аралы жетишимли

Сыйлыкъыны белгиси эмда диплом бла сауыгъалагъанды. Бийик профессионалдыклары эмда кеп жылланы ичинде жетишимли къыйналары ючюн къауум зольсккеги районну администрациясыны таматасыны Сыйлы грамоталары бла Ырызлыкъ къагъытлары тутдургъандыла.

Байрамга ва хазырланган роликде къарауучулары районну къурулуш кюнонден – эл мюкюм эм индустриализацияны кёроулоу кезуиден, Улуу Ата

ла, алада къонаккъа журтланы тарыхына, кесини ата-бабалары, терели ашланы татыуларын кёргендиле. Казбек Коков бла Руслан Гътов районну ол арбаларында болгъандыла эмда жыйылгъанла бла ушакълангандыла.

Зольскчилени юбилейлерине **М.эм В.Котроповланы** издательстволарында **Р.Гитовну** башчылыгында чыккъан «Зольская земля: события, судьбы, свершения» атлы китап да сауыга эди. Аны пре-

журт урушну жылларында, совет ёмюрден, перестройкада башлап аны биюнюлюкде дери жашау тизмесин кёроуге онгланы болгъанды. Концерт программа да бай эди. Иосустовну усталары, РФ-ни, КъМР-ни сыйлы артистлери, районну чыгармачылыкъ къауумлары вокал эм хореография номерлерин кёргюзгендиле. **А.Ташло** бла **А.Зеушев** Зольск районну гимнин эшитдиргендиле, байрамга деп энчи жазылгъан «Родная Зольская земля» жыры (макъамы **А.Темботовну**, сёзлери **Н.Нирвану** **А.Кодзоков** айтханды).

Байрам тубоешуени чеклеринде Залукоажени ара майданда кюл усталыкъ бла байламлы чыгармачылыкъ бла эл мюлк продукцияны кёрюмю къуралгъанды. Районну эплери арбалза къурагъанды-

зентациясы байрамны аллында районда ётгенди. «Къырлары тарыхына, кесини ата-бабаларыны жашауларынын билмесенг, тереин тюркчюналлыкъ тейюле. Бу чыгарманы бетлеринде биз жашауу хар белюмюнде да жетишимли болган, тарыхы бизгъа юлюшлерин къошхан адамларыбызны кёргюзторге кюрешгенбиз, зольскчилени жигитликлерини, тылда ишлегенлени, башха башха жылдада мюлкбюзю аныкхтанланы юслеринден хайпарлагъанбыз. Районну бай тарыхы келлик тейюлерибизге сакъланыргъа тийишлиди, аладыла жангы жашууу къурауурыкъ инсанла», - деп чертгенди **Руслан Хашимович**.

АМИНА ШОКУЕВА,
Зольск районну жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

Табиогъатха аялуу кёздегъа къараргъа гитчеликден юйретирге

КъМР-ни Парламентинде болгъан «Тегерек столда» республикада экология билим берюне халда болгъаны эмда халкъны табиогъатха кез къарамын торлендирууну, экология культураны ирилдендирууну мадарлары оюнозлогендиле. Тубоешу Аграр политика, экология, табиогъатны хайырлануу эм жер халда эмда Билим берю, илму эм жаш тейю политика жаны бла комитетлени башламчылыкълары бла къуралгъанды. Анга Парламентни спикерини орун-

ны Салим жамауатны экология культурасын ирилдендируу республикагъа, саулай къыралгъа да магъаналы болгъанын чертгенди. Ол РФ-ни Президентни Владимир Путин Федерал Жыйылыгъа Посланиясында бу соруулагъа эни э бургъанын да эсгергенди.

Къабарты-Малкъарны айтат жерлерин кёзюле, алай ала къаллай жарысулу болумгъа жетгенлерин кёрсенг, журтегин къыйналады. Мен акъыл этгенден, тегерекдеги къуду-

но ишлери жаны бла министрни орунбасары **Ирина Шонтукова** этгенди. Аны айтханына кёре, школада экология энчи окутуулмай эсе да, табиогъатны аялуу хайырлануучулар келечилени иосюнден химияны, биологияны, физиканы, башха дерсени кезуонде айтылды, анга школдан тышнанда ииде да энчи эс бурулады.

Доладчы министерствону башламчылыгы бла къуралгъан акцияланы, конкурсланы, олимпиадаланы юслеринден тынгылы билдиргенди. Сёз ючюн, экология жаны бла битуресей олимпиадаланы регион бөлүмю хар жылдан да бардырылады. Бийыл а анга 35 школду къатышхандыла, аладан тёртуелен айрымалыны санына киргендиле.

Есоп келген тейюю юйретюде Эколого-биология араны магъанасы упулу. Анда къошакъ билим берюню 42 программасы толтуруладыла, ол санда экология жаны бла 24-сю. Бу учурденгъа уа юч мингге жуукъ сабий журюйдю.

Биюнюлюкде республикада волонтер къыймылдау тери болгъанды, аны келечилери тегерекдеги къудтерини сакълануу жумушлары эни э бурдалыла. Сёз ючюн, «Помоги ближнему» клуб «Таза Эйлбрус» деген акцияны бардырадыла. Анга къатышхана уа Европаны бек бийик таууну теклерини туристле къойгъан къалгъан къулаунада тазалайдыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Спикерлер

Къабарты-Малкъар Республиканы депутатларыны эслерине

2018 жылда 28 февральда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кезулю жыйылыуу болупкъды. Ол сагыт онда башлануучыды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Сабийле зауукланырча, айнырча битеу онгла кьуралгъандыла

КОЛЛЕГИЯ

Проблемаланы саны аз туююлду, алай аланы тамамларгъа мадарла бардыла

Былыр бизни республикада пассажир транспорту 43,4 миллион адам хайырланганды. Бурунгу жыл бла тенгештергенде, ол 4,4 процентте аз болганды. Битеу да 4,2 миллиард сом багъасына транспорт жумушла тамамланганды. Аны юсюнден КьМР-ни Инфраструктура эмда цифралы айнуу министрствосу ишин эсеплерин чыгаруу бла байламлы коллегиясында айтылганды. Жыйылууга автор транспорту предпритиялыны бла ведомстволаны таматарлары эм келечилери да кьатышкандыла.

чертгенди. Ол мурат бла автоусллада пассажирлени санын эсеплеген турникетле, видеокамерала да орнатылгандыла. Жаланда аны хайыры бла ахча 25 процентте аслам жыйылтыл тибиргенди.

Тырмай жол бла былыр республикадан тышына 567 миң тонна

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

Республиканын Правительствоосу башчысы орунбасары – министрствосу таматарасы Владимир Болотоков башында тарихилени юсюнден айтханда уа, ол андан ары азайтууну жиберирге жарамгъанын белгилегенди. Пассажирилени ташууда болууну ичинде турмууда талай мадар этилгенди. Сёз ючюн, муниципалитетлени арасында эмда шахрла ичинде маршрутлада ишлерге конкурсланы жоруклары жик-жиги бла тохташдырылгандыла. Ташуудан таргызына болмаз ючюн завкаланы бары да ачык халда созулелелди, дегенди доклады.

да (аланы бир кесеклери) быыл апрельде хайырландыргъа берилдикле. Объектини кьорулушунда былыр 342 миллион сом кьоратылганды. Проектке кёре, аладан жар кой санын 1720 рейс этилликди.

«Коркьуусуз република» деген аппарат-программа ком

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

кёз-кыулак болгъанлай турганды, – деп чертгенди министр.

Такси жумуш бла корешилгенди, ол санда былыр 1277 лицензия берилгенди, ол санда былыр 245. Докладчы айтханда, мында азайтуу эсепленди. Ол оюм этгенден, бу шарт адамла жабирени ишлеуге келеч тибиргенлери бла байламды.

жюкле ташылганды, бери уа – 481 миң тонна. Былыр жол бла тенгештергенде, биринчи кёрюмю 20 процентте кёбейгенди, экинчиси уа 13,2 процентге азайганды. Былай транспортну хайырланган пассажирлени саны уа, эки процентте кёбейди кеп кыралмай 300 миңгеге жетгенди.

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

Пассажир транспорту ичинде троллейбуслана да эге алыргъа тийишлиди. Жарсыууга мында болум артык кьуандырмады, нег дегенде шендо хайырланууда болгъан былай 35 машинадан жыйырмаз бек эки болгъандыла, аланы маршрутладан кетерирге кереклиги да баямды.

Бир талай жик мындан алгъа «Каббалкапотрасн» 1438-предпритие куралгъан эди. Ол кезинде анга улпу шаныуулук бар эди. Былыр а аны ишинде хайыр ташый, жаланда 10,5 миллион сом кьоранды болганды. Владимир Болотоков, кьалай-алай болса да, предпритияны не да этип сакларгъа, аны экономика жаны бла кыйымталыгынын кочлендирге кереклисин

плес кыйымталы болгъануу – дайм кертотведи. Ол коллада, ормамда аварилланы азайтууга себеплик этген шендою амалладан бириди. Сурачка, видеога тошюрген камераланы хайыры бла министрствону эчки арасында жоллада болмузга кёз-кыулак болгъанлай турдула. Былай аппараттура вокзаланы, кино театрланы, адамла аслам жыйылган жерлени кватларнда да орнатылды.

Былыр бу комплекси хайырланган жоллада журуюну жорукларына жууклуук этилген 900 миңгеге жуук шарт тохташдырылганды. Аланы юсма бла 484 миллион юсма тазир салынганды. Андан а 400 миллион сом жыйылганды. Ахыр оч жылы ичинде уа бюджетке бир миллиардан аслам сом тошгенди. Владимир Хамацевич халкда журуген терт хаварланы эсериги, республикада жоллада ишлеген битеу камерала кыраланы иелигенди болгъанларын, тазирле да бюджетден башха бир жерге бармагъанларын белгилегенди.

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

Бишкекте ана тили бизни сыйлагъандыла

Ана тили халкыла аралы кюнөн кеп кыраллада белгилейди. Анга жораланып Кьыргызстанны ара шахары Бишкекте да магъаналы тобуши болганды. Анга анда жашаган миллетлени келечилери кьатышкандыла.

Барыбыз да билгенден, Кьыргызды бизни халкыдан кеп адам калганды. Ала бу кыраланы жашуану тили кьатышын келелиди.

Ма ана тили байрамды да санас этип кьоймай, башха миллетлеге кьарачай-магъазо тили байлыгын турду этгенди.

Тобешунону кезигулене таулу жашчык Кьыргызланы Рамазан, жыйылганына алында акылман Кьыямни «Ми сез» деген терен магъазалы намууну айттып, аперимик алгъанды.

ТАППАСХАНЛАНЫ
Аминат.

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

Документле

Кьабарты-Малкьар Республиканы Башчысыны 2019 жылда 18 февральда чыгарылгъан 9-УТ номерли Указы бла кьабыл кёрюлгенди

Кьабарты-Малкьар Республиканы Башчысында Хайырлануучулары керекли зотла бла жалчтынуу эмда аланы эркинликлерин кьоруулауу ишлери жаны бла советни

КЪАУУМУ

Коков К.В. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Башчысыны кулуугуну болжаллы халда толтургъан (Советни председатели)

Мусулканы А.Т. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Правительствоосу Председатели (Советни председатели орунбасары)

Болотоков В.Х. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Правительствоосу Председатели орунбасары – Кьабарты-Малкьар Республиканы инфраструктура эмда цифралы айнуу министр (Советни председатели орунбасары)

Бекдалиева М.Х. – Россия Федерациян команияни ООО-ну директору (ырызлыгына кёре)

Ашвеш З.Б. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламентини Экономика, инвестиция эмда предпринимательство жаны бла комитетини председатели (ырызлыгына кёре)

Афрасижев Ю.С. – Кьабарты-Малкьар Республикада предпринимательни эркинликлерин кьоруулу жаны бла уполномоченный (ырызлыгына кёре)

Ахубек Ш.А. – Кьабарты-Малкьар Республиканы промышленност эмда сатуу-алуу министр (Советни секретары)

Бежанов Б.Ю. – Кьабарты-Малкьар Республиканы «КБР-Медиа» кьырал казна учреждениясыны директору кулуугун болжаллы халда толтургъан

Бекдалиева М.Х. – Россия Федерацияны сатуу-алууда, ара ашкында, потребитель кооперация бла предпринимательствода ишлегенлери (Торговоо единство» профессионал биригунону Кьабарты-Малкьар республикалы комитетини таматары (ырызлыгына кёре)

Губашиев З.Г.А. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Башчысыны кенгешчиси

Гуелюков Х.И. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Сатуу-алуу-промышленный палатасыны таматары (ырызлыгына кёре)

Канкулова Х.Л. – «Кёзлеге бакъгъан академик С.Н.Федоров аты «Ленар-клиника» ООО-ну баш директору (ырызлыгына кёре)

Коков А.С. – Шимал-Кавказ регионда хайырлануучулары эркинликлерин кьоруулу жаны бла «М.Е.С.С. (Транспорти комитети регионда аралы камуулауу организацион таматары (ырызлыгына кёре)

лыгына кёре)

Ксаналаны М.Б. – Кьабарты-Малкьар Республиканы «Жаңгы биийлик» кадрла проектинде хорлагъан, «Оазис СК» ООО-ну директору орунбасары (ырызлыгына кёре)

Курданланы Ф.Х. – «Вавилон-Фарм» ООО-ну директору (ырызлыгына кёре)

Можкин В.В. – «Автобизнес» ООО-ну директору (ырызлыгына кёре)

Насталаны А.М. – «АССО» ООО-ну директору (ырызлыгына кёре)

Павленко В.П. – Кьабарты-Малкьар Республиканы Жамауат палатасыны Экономика аймакты, предпринимательликке бла жашуу-органуу-коммунал политикага себепчи, отуу жаны бла комиссиясыны таматары (ырызлыгына кёре)

Пагов Ж.А. – Хайырлануучулары эркинликлерин кьоруулу эмда адамны ырахатлыгы жаны бла надзорну федерал службасыны Кьабарты-Малкьар Республикада Управлениыны башчысы (ырызлыгына кёре)

Рахалланы Б.М. – Кьабарты-Малкьар Республиканы экономиканы аймакты министр

Тенкокачев Л.Е. – «Лазана» ООО-ну директору (ырызлыгына кёре)

Туплов Т.Х. – бийик билим берген «В.М.Кокот аты Кьабарты-Малкьар кьырал агар университет» федерал кьырал бюджет билим берүү учреждениесини сатуу-алуу-технология факультетини деканы (ырызлыгына кёре)

Тхамоков А.Ч. – Россия Федерацияны Ара банканы Юг жанында баш управлениыны Кьабарты-Малкьар Республикада белиюнону – Миллет банкны – таматары (ырызлыгына кёре)

Хажуев В.Ш. – иш бериючулени «Кьабарты-Малкьар Республиканы Промышленликлери» бла предпринимательлени «Союз» беригуулени башчысы (ырызлыгына кёре)

Чокайлы А.М. – Кьабарты-Малкьар Республикада «Шимал Кавказны аймактыну корпорациясы» акционер биригуно директору (ырызлыгына кёре)

Эльмесов С.Б.А. – «Нальчикни консерва заводу» ООО-ну баш директору (ырызлыгына кёре)

Флюбов Ш.Ш. – Нальчикни сют комбинаты ООО-ну баш директору (ырызлыгына кёре)

Табийгъатха аялуу кёздөн кьараргъа гитчеликден юйретирге

Ахыры, Алпы 1-чи бетдеди.

Терекле орнатууну битеуроссей кюнюнде уа республиканы районларында бла шахарларында 10 миңден аслам эзыгит салынганды. Улуу Ата журт урушда Сталинград ючюн кьазуауда хорламга аталып, бизни волонтерла Волгоградда Мамаев дупурда 30 назы бла 70 кьызыл эмен орнатхандыла.

Докладчы белгиле этгенде, республиканы 85 школунда жаш экологланы отрядлары кьуралгандыла, ала 1300 адамны бирикдиредиле. «Жашил планета» битеуроссей экология кьымылдауу республикада белиюноно келечилери тамамланган акцияланы юслеринде да билдиргенди. Ол ишлегенли уа 20 жылдан аслам болады.

Проходный 21 сабий саяндына 10 школунда кьалгъан кьуралганды бир бирден алырп жыйылган балгъанларны юслеринде да билдиргенди министрини орунбасары. «Бу ариу тереге башха учрежденияла да кышууларда деп бек шынабыз. Сёзюк, терекедеги кызуу терин сакларга, табийгъаттыбызга аялуу кёздөн кьараргъа кереклине сабий сяддан юйретип балгъаргъа тийишлиди, артка кеп болуусу»,-дегенди ол сезюно ахырында.

Жыйылганды кьалгъан кьуралганды алырп жыйылган кереклисин тюзге санагандыла. Аграр политика, экология, табийгъатны хайырлануу эм жер бла байламлы халла жаны бла комитетини башчысы Мокьваланы Камал а комуундан багушун жарашдыруу жаны бла жангы жорукла ишлеп башлагъанларын,

сеири азайганына шагъатталып, дегенди ол.

Жыйылууда Экология биология араны башчысы кулуугун толтургъан Алексей Колченко, Кьабарты-Малкьар кьырал бийик-тау табийгъат заповедникни башчысы Фахичи Мухомедов, «Жаши-Мурат» да докладда этгенди.

«Тереке столгъа» кьатышканыла акти батерейканы бла аккумуляторланы жыйылууга эм жарашдырылуу эчки эс бургандыла. Нальчикни 9-уч номерли школуну башчысы Ольга Коротких окуучула эчки акция кырал, сагынылган биринчи атланы жыйыл башлагъанларын айтханды. «Алай тинтиле бардыргъаныбызда, республикада, жуукъ субъектледе да аланы бир жерде да жарашдырмагъанларын ачыккалыгъа ала. Табийгъатха кьаллай заран салгъанларын айтып кереклисин болмаз»,-дегенди ол.

«Эко-Гармония» жамауат организацианы башчысы Лариса Бабугоева, сёзге кышуула, ала 2014 жылдан бери «Батерейка, сддавыр» деген акцияны бардыргъанларын белгилегенди. Анга уа токенле, оргарла ачыккалыгъа, экология культурга гитчеликден юйретип балгъаргъа терекеди. «Сёз ючюн, сабий сядда тобушеуде балачыклар табийгъатны юсюнден 30-дан аслам соруу бергенди, школунда кьалгъан студенте уа биринде да угай. Ол а тамата бола барганы бла жаш адамны терекедеги кьурартеге

да да эм кыйын болмоленден бирине саналганды. Юйени, инфраструктура объектини инфлятою, ала туюрай барганы, жангыдан мадар этилгенди да кесине аслам аз бурулурун изиледи. Саулай алып айтханда, биогонюкде республикада 124,4 миң ой барды, ол санда 2371 кеп фатарлы. Тынгылы ремонт этуу программалга 2221 ой кереди. Алай бла былыр 26 журт жангыртылганды, дагында 37 лифт алышындырылганды. Быыл а 58 ойге этилликди ремонт. Анга 153 миллион сом кьоратылганды.

ишлеп башлагъанларын, школунула бла аныглатуу ишлеп башлагъанларын, оны ослеринде айтханды. Чегемиле уа «Российни суу», «Атачы сау этеги», «Тазе терекле – тазе жагъала» эм кеп башха акциялагъа кьатышдыла.

Кьабарты-Малкьар кьырал агар университетини кафедрасыны башчысы Хусейн Назранов а школунда, студентлени эмда тамата телюно арасында бардыргъан социология тинтилуени эсеплери бла шагырты этгенди. Андан ачыккалыгъа, экология культурга гитчеликден юйретип балгъаргъа терекеди. «Сёз ючюн, сабий сядда тобушеуде балачыклар табийгъатны юсюнден 30-дан аслам соруу бергенди, школунда кьалгъан студенте уа биринде да угай. Ол а тамата бола барганы бла жаш адамны терекедеги кьурартеге

ТИКАЛЛАНЫ Фатима.

КЪАБАРТЫҒА КЪАЧЫУ

«Бизни тукумубуз, - деп башлайды халкымыз ушак, нәгерим, - Көтенчилер жаратылганды. Мени кырат атамасы Якуб Пашаевич 1824 жылда Булунгада тууганды. Ол жеткен жаш болганында, апасы арга саугага таянычы берип, аны мени көздөмдөн көрүп деп, оюм эгип кеткенди. Ол арга болганынан аламат Баскыч дөңсөөгө. Манга жеткен халарга кере айтылган

тууган жерине, жол болмагына келип, ал Шотенкуовага (шөндөгү Зоковко) тошоди. Анда Куловпалга барды. Ол ийориню башчысы элни старостасы эди деп эшиттине. Аны Якубча иш да бөредиле кеслеринде. Алай бла ол бир төрт жылы алада жумушалады жара турды. Юленин заманы жеткенде уа, Саудат Калмыкованы алады, сора Шотенкуовадан кетип шөндөгү Атажукино эл болган жерде юй

басмалангандыла. Аслам эс кесини киталарында ол малкыр халкыны тарыхына блведи. Аны тинтилерю көрпозтенгенге көрө, биз эртегили тюрк тили кыпчыкчагыдан жаратылабыз. Ата-бабаларыбыз а маджарыладан чыккындайла.

Аны юсюндөн батчаланы Валерий да жазды кесини китыбында. Маджарыла ала тюрк тили алган аналандыла. Бизни тукумдан яникоючу

уа эки кере окуна барганды. 2000 жылда ол Соренин фонду грантына тийиши болуп, Будапеште атланганында, кыпчыкчалыны тарыхлары бла коршогон алиме бла туюшенгенди. Белгилисича, татар-монгол чабыуулукуну кезиунде ала Венгрияга кеткен эдиле. Алай ата-бабалары кыпчыкчалы болганына у анумайдылы. Корсага шахары ала кеслериникине санайдыла эм тюрк тирелени кыйтаргыт уа иткендиле. Анда белгилли тарыхчы эм археолог Митван Эрдели бла танышанды.

2004 жылда уа алим аны «Венгрия и Восток» деген халкыла аралы конференцияга чакырган эди. Дагыла Солтанга аны ююнде көнөкчады болурга туюшенди.

«РЮРИКОВЧЛЕНИ АСЛАМЫЗ КЫПЧАКЪ КЫЗЫЛАНЫ АЛГАНДЫЛА»

Ушакны кезиунде Иштван манга Россейде бир да белгилли болмаган киталда Терк башында Котан ханны аскери монголлуланы биринчи чабыуулуклары болган 1222 жылда ала бла уруш этгенини юсюндөн окуйду. Мен тамашага кызылган эдим. Нек дегенде аллай шартны юсюндөн биз бир тарыхчы бир заманда билдирмегенди, - дейди Солтан Талевич.

Киталарыны юсюндөн айтканда, аладан «Дочери полловецких династий» дегени Болгарияда бла Венгрияда басмаланганын чертирчанды. Анда бек көп сейир тарых информация барды.

Сөз ючюн, белгилли патчахлар Рюриковичлени асламыз кыпчыккъ кызыланы алганды кыратынгы. Генеология жаны бла тинтиле тохташдырганыга көрө, аладан 1550-чи жарты кыпчыкчалы болуп чыккындайла. Венгрия патчах юйю ичинелери да кыпчыкчалы тиширүмла болганды.

Шөндө Солтан Талевич Кетчиниланы тукуму юсюндөн китал жарашдыруу бла коршоди. Аны эмда башда сагынылган чыгармаланы юсюндөн Интернетте да кылар табар амал барды.

Солтан Талевич кырыладан көп болганды. Венгрияга

уа эки кере окуна барганды. 2000 жылда ол Соренин фонду грантына тийиши болуп, Будапеште атланганында, кыпчыкчалыны тарыхлары бла коршогон алиме бла туюшенгенди. Белгилисича, татар-монгол чабыуулукуну кезиунде ала Венгрияга кеткен эдиле. Алай ата-бабалары кыпчыкчалы болганына у анумайдылы. Корсага шахары ала кеслериникине санайдыла эм тюрк тирелени кыйтаргыт уа иткендиле. Анда белгилли тарыхчы эм археолог Митван Эрдели бла танышанды.

2004 жылда уа алим аны «Венгрия и Восток» деген халкыла аралы конференцияга чакырган эди. Дагыла Солтанга аны ююнде көнөкчады болурга туюшенди.

«РЮРИКОВЧЛЕНИ АСЛАМЫЗ КЫПЧАКЪ КЫЗЫЛАНЫ АЛГАНДЫЛА»

Ушакны кезиунде Иштван манга Россейде бир да белгилли болмаган киталда Терк башында Котан ханны аскери монголлуланы биринчи чабыуулуклары болган 1222 жылда ала бла уруш этгенини юсюндөн окуйду. Мен тамашага кызылган эдим. Нек дегенде аллай шартны юсюндөн биз бир тарыхчы бир заманда билдирмегенди, - дейди Солтан Талевич.

Киталарыны юсюндөн айтканда, аладан «Дочери полловецких династий» дегени Болгарияда бла Венгрияда басмаланганын чертирчанды. Анда бек көп сейир тарых информация барды.

Сөз ючюн, белгилли патчахлар Рюриковичлени асламыз кыпчыккъ кызыланы алганды кыратынгы. Генеология жаны бла тинтиле тохташдырганыга көрө, аладан 1550-чи жарты кыпчыкчалы болуп чыккындайла. Венгрия патчах юйю ичинелери да кыпчыкчалы тиширүмла болганды.

Шөндө Солтан Талевич Кетчиниланы тукуму юсюндөн китал жарашдыруу бла коршоди. Аны эмда башда сагынылган чыгармаланы юсюндөн Интернетте да кылар табар амал барды.

Солтан Талевич кырыладан көп болганды. Венгрияга

«Битеуе Кавказда бирге ушагъан кийимлени нек эсе да бизни кийизлени накъышлары жасайдыла»

«Сафийт, окуучуларыбызны кесин бла жууугуракъ шагъары эсепт эди. Къазахстанда тууганам, Джамбул областыда Мерке элде. Шолкуну мында, Элбрусда, бошоганам. Тирнегуада заводда ишлей турганымдай, университетти малкыр тил бла литература бөлөмөнө заочно кирип окуганым. Ол шаарда 2-чи номерли жаны школ ачылганды да аны директору Голуойланы Ханалий ары чакырады, малкыр тилден бла технологиядан сагылатла да береди. Мен кийиле эте билгеними эшиттенинде уа, таматарыкъ мектепте ол жаны бек эки лаборатория ачарга болушуды. Анда сабийлени бу усталкыны жашырылыклары юйюрейтп турганым.

Кийиз кыяйдан келген маданият хазнадыла, кыясы миллетте жаратылганды аламы тамырлары. Кавказда кыялай бл генетидиле.

Аны алтын халыла бла тигу усталкыны меси эди. Аны тигче эгечи, Фомулу тигичу. Атамны тигче эгечи, кыпчык бек уста тиширчу, эр киши кийимлени аламатарыны бичип жарашдырганды. Кварт ыннамы уа кийиз согуругу улуу хунери болганды. Баям, аладан этген болур манга да биз ат.

«Фомуну айныптур турасам, мен омон эткенде, ол туңгучу кылыргы да болур?»

Голой улу, айтханымча, ишиме бек сакъ болганды. Ол хар башлаган жумушуму эбине жетдиргичинымиздан болуп, кыялай зарыл болушуп турганды. Сау болсун, Бек аргынамма ол кезилде, киталха материал да алай бла жыйылганды. Лабораториябызга жүрөгөн сабийле барысы да кийиз басарга тюзелгендиле, ала бла бирге жангы кыла, жангы сурата кырылган кесиле да бек сейир эди. Алай бла методика разработкала жарашдыргандыла, мастер-классла бардыргандыла, бир сөз бла айтканда, улуу жумуш тындырылганды. Кертиси бла да, ол маганалы сынам болганды бу ишде.

«Технология изготовления балкарских кийизов и национальной одежды» деген киталны мураурунда? Хур. Ханалий Османович КМФР-ни Контроль-эсеплеу палатасында Рахиданы Борисовичленин билдиреди да, аны бла тобишмере мени Нальчикке жибереди. Ол көп болмай Къазахстандан кыйтаным айтды, кеси да малкырларга бу усталкы къазах халкыдан көчтүн юсюндөн илму иш жазып башлаганын билдиреди. «Бу сагытта ишим ючюн заманам жетпейди бу жумушун ахырына жетдиргиче, Сафийт, бир амалы бар эсе, сен тирек бол», - деген эди Борис.

«Эм алга киталны дерсикча хазырап, битүүлө окутуу кылар программалы кылар уму этген эдим. Алай Усталзаны усталкыларын водюру институтда ишим ара шахардагы советде ол ызда этдирмеликлерин айтты, аны кышакъ билим беруге жарашдыр дейдиле. Алай бла мен анга кийизден сора да башка бөлөмөнни къошарга эркин болган эдим.

«Былдыла киталха кирген темаланы юсюндөн окуучуларыбызга кыска халарласан эди. - Бери юс кийим, аш-азыкъ, интнерьер, материалюведение бөлөмөнни да къошканды. Алим-терибини, ол сенде Мазыраев, Исмайылны, тарых материалларын кийиргенине, андан сора да, тема бла байламлы тинтиле, поэттерибини назмулары, эски суратла къошулгандыла.

Тинтиле дегенде, сөз ючюн, тауланыны кыуман сокъган ста-билкени болганыла белгилени анга «тауат» дегендиле. Аны курамын, хар ууакъ кергенин атын билгери сойоп турганым. Орусулана анга «проно» дейдиле,

«Бу ишимни кийне көргөн малкыр халкымыз жорайма - деп жазганды Курданлы Ибрагимни кызы Сафийт «Технология изготовления балкарских кийизов и национальной одежды» деген киталыны ал бетинде. Бу маганалы чыгарма былтур кюз артында дуния жарыгын көргенди. Китал малкыр халкыны тарыхына, культуранына кыялай улуу кыошумчулук болганын айтты анылгандан окумуна кыяланды. Анда ачыкылганган темаланы араларында кийиз бичиу, архитектура, аш-азыкъ, кыуман согуу, тиширчу, эр киши юс кийим дегенчале бардыла. Белюмөнни хар бирини мурдору тарых материалла бла бегитиледи. Андан сора да, бизни мында малкыр аууланы тарыхларындан, адабияттан, маданияттан халпары болурга амалыбыз барды. Эски суратла уа, заманы шагыттарыча, бурунгу тамырларыбызга кыйтардыла.

Бир сөз бла айтканда, бөлгөнүлөк бу ишми маганасы улдуу, теренди. Автор кеси уа огулду, адалды, сабыр, миллетин жанчы сойген таулу тиширчуну юлгосунду. Сафийт бла ушагыбыз да окуучуларыбызга сейир көрүнү деп ышаныбыз.

Аны керектери, аламы атлары да көп жерлерде жазылты сакталыла. Бизикине угъай. Алай көчмөнни бергенде, насыб тутуп, Көңдөлөндөн Хутуйланы Аминат бла танышам. Ол бу кыялар хар затны анылганды, шарт айтды. Арда сабийле бла да көлп аны бла ушакла бардыр, суратла да тош-генбиз. Аллай затла да кыошуп байкычтыргандыла киталны.

«Бу иштин бла, авторча, нени эсини белгилерге сойоген? - Ата-бабаларымыз кыялай жашагандыны, ала бла коршогендиле, кыялай ашла башагындайла, атларны не бла айдыргандыла - ол затла кыурагандыла автор окомуму. Андан сора да, кыруулуп, сөз ючюн, кыялаланы кыруулары тарыхлары. Кийиз кыяйдан келген маданият хазнадыла, кыясы миллетте жаратылганды аламы тамырлары. Кавказда кыялай бл генетидиле.

Аны багысы бек улуу болганды, горжонло биле аллай юс кийим жыйымдык ючюн ат жылкы берип тургандыла. Аны билгенде, бирси халкыны келечилери да хазырап башлагандыла ол затпаны.

Мен ачыкъ жазганым, хар миллет кесини жаратылышы, тарых жолун юсюндөн тюз эсепле чыгарга ашы болук эди деп. Аны себепти хар бири кесини эсини миллет кийимин билгери тийишиди, аны тин жанга бла байыркы халкыладан кесини жанчы таргырга коршомегенли.

Миллет тарыхын, миллет культураны тамблагы юнде

«Кийиле Кавказда малкыр халкыны эсини искусствосуну деп жазса, ол омонун мурдору айткан эди. - Кеси заманында Совет Союзун республикалары журналыны жаздырып алып турганым. Алада басмаланган материалла да бек чыгарганым бу жаны бла эсептине: татарлыны, къазахлыны, Орта Азияда жашаганын кийиз басканын, оюларын, накъышларын көрүргө болукду бизни кийиз-терибизде да.

Ата-бабаларыбызны тюзеле жашаганын чыгарганым ол затпаны билгери омонуну болганды. Бурунгу кезилде ала андан алып көлгелди бу хунерини, аны жарашдыруу, хазырла амалданы да. Көчпөнчолук жылдада уа накъыш оюму тизмеси биотун байкылынгандыны, андагы жалкыныкыны адамларыбыз кеси кезлери бла көргөндөн сора.

«Андан сора да, сен тиширчу, эр киши миллет кийимлени юсюндөн айтканында, аламы биринчи кырачакый малкыр халкы хазырап башлаганды десе, ол омонуну тынгылабыз англылгырга болукму?»

Мени не заманда да бир соруу тынгысыз этгенлей турганды: битеуе Кавказ кире ушагъан миллет кийимлени кеси аламы накъышлары кырачакый малкыр кийилени оюларын тюзейле нек кылатды деп. Горжонло кечиледе, дигериле, къабыртычыла ол кийимге бизникинде деген тута эселе, сора кийиз а нек басмайды деген соруу туды.

Атамны эгенин жашы остенили тиширчуну аны хазырады. Мен анга сорганым, сен ата-бабаларымыз кийиз бөлөмөнни эшиттенинде, Көңдөлөндө, къыздан да көрпөк эди? «Чепкени, кыпталыны, жыйрыкыны стилистикалары да къазахылгандан этгенди бизге. Жаланда аламыкыла кенгиркелди, хауа болгума келишдирилди. Бизни аламыкыла белгилени сурттаргандыла, нек дегенде суукъулукдан сакталып ючюн.

Амам Текипаны Шарпаны айтанчыны бекре, бурунгу за-маптада ала жыйрыкыны накъышларын кийиледен алып, алтын нече чиле халы бла тиггендиле, эткелериндеги улуу окуланы инжиле бла жасагандыла. Анга көрө эр киши юс кийим да хазырап, жамыныны, чепкени, ышылманы, бирси керекчени да, бирге келишдиргендиле. Аны багысы бек улуу болганды, горжонло биле аллай юс кийим жыйымдык ючюн ат жылкы берип тургандыла. Аны билгенде, бирси халкыны келечилери да хазырап башлагандыла ол затпаны.

Мен ачыкъ жазганым, хар миллет кесини жаратылышы, тарых жолун юсюндөн тюз эсепле чыгарга ашы болук эди деп. Аны себепти хар бири кесини эсини миллет кийимин билгери тийишиди, аны тин жанга бла байыркы халкыладан кесини жанчы таргырга коршомегенли.

Миллет тарыхын, миллет культураны тамблагы юнде

«Бизни тукумда малкыр, къалмукъ къан да къатышыпдыла»

Статьяларымы жигитлерин бла темаларын асламында кесим сайлаунам. Редакцияны боюнгоно къоногыз бла уа таматам буоруп туюбешем. Алай сокъурамга-анамма. Солтан Катанчык пенсиядады, алай ары дери тюрлю-тюрлю къулыкчада ишлеп келгенди. Заманы асламыз къоногызны уа тарыхха берилип, аны тинтиуу бла коршоди.

Тюрк-кыпчык халкыла, ала бла бурунгу уру патчалла къылай байламлык журюктелери аны сейирин энци къозгыйдыла. Ол бир неча китал да басмалганды: «Александр Невский - правнук кичакского (половецкого) хана Котана», «Русь, половцы (кипчаки) и татары», «Дочери полловецких ханов в европейской королевских династиях».

Солтан Катанчык бир да, сейир ушакъ нбегенди. Къабатылы Катанчык өзөгө азудан болганындан да ма андан билдим. Ма ол шартла бла бизни да кыска шагъары этрге соеме.

Кезилде Булунгудыгы биледе къабыртдан бир бай кыс къонокчада терк-терк болганды. Эпит жол ол Якуб атын сууга элттип барганын көрөди. Ажир бек аруи эди. Сора бий жаш, кытына барып, аттар бир аз айланды.

Бир көсөкден къабыртчы къонокъ, арта къыйтып, аны несин чакырып: «Сат муны мангал!» - деп къысады. Жаш анга апасыны саугасын бир заманда да сатмазлыгын айтды. Дагыды бир неча айдан ол жагында жерди. Биягы Яны да тобишил, аны ёр жанындан асады. Алай ол аны ыразы этмейди. Ол кезилде къонокъ, бичагыны чыгарып, анга чабарды. Алай Якуб андан ючюлөк болуп, жюто затны сыйрып, иесине суугады. Бий тукумун келечиси алайда окуму бледи.

Сора Көтенчи улу атына да минип, къызды. Төбөн Чегемге жетмей Жарашты къабакъ деген чалгы жер барды. Ол алайда тохташады да, кеси жангы жарым жыл чаклы заманын жашап турды. Арта,

салпады. Бюгонюкче да ол тийреде бизни тукумун адамлары жашайдыла.

Бу шартла 1886 жылда халкыны саны жазылган къагытты да белгиленипди. Битеу да Якуб 12 сабийи тууган эди. Алай аладан жалаанда төрт жаш бир кызы сау къалгандыла. Жашланы бек гитчелеринден мени атам Таял тууганды.

Алпамы аты Мам болганды. Бизни тукумда, малкырдан сора да, къалмукъ къан да барды. Ыйнабы ол миллетден эди. Мам а Гучевледен кызы бла юйюр къураганды. Атам а Сабировладан алганды. Бу тукум да сваныл Сабиланиден жаратылганды. Эрте бир къабатырлы тиширчу ол халкыдан жаша берган эди. Алай эр айл өлөт аны келгенде эди. Сабийени уа Сабиров ден тукум берилгенди... «АТА-БАБАЛАРЫБЫЗ МАДЖАРЛАЙДАН ЧЫКЪГАНДЫЛА»

Башда белгиленичумда, Солтан төрт киталны авторула. Ала барысы да тыш къыраллада

Көтенчиланы Хызир да бизни бла ушагында маджарылаы юсюндөн халар айтканды. Ол заманда акъсакылга 90 жылдан артыкъ бола эди.

Ма аны билдирююне көрө, Терк башында жашап болганды алгандан халкъ. Башхача айтханда, Сунжа бла Терк суу бирге къошлуган жерде. Арта уа тюрлю-тюрлю силтаула бла байламлы таулгагы жыйышханды, - дейди Солтан Талевич.

Кесини жазмаларын басмага хазырап, ол көп архивлене жокълап жангы ишле бла шагъарей болганды. Аны киталларына тыш къыраллы алиме бийик багъа бичгендиле.

Тышынча тарых бла байланышы китал чыгарган аламы тыны туюлды. Алимле аламы элекледен этдюргенча этедиле. Сора жазылган зат илмуга келишгенин тохташдырса, басмага алай бередила, - дейди ушакъ нбегерим.

Солтан Талевич кырыладан көп болганды. Венгрияга

«Профилактика»

Къан юйюшгенин кезиунде ачыкъларга амал бармыды?

Къан тамырлада чыккан тромбозланы ючден экиси кеслерин сездиртмейдиле

Россейде къан тамырларында тромбоз жыл сайын миллион адамда болады. Аны алгандан къылай билгере болуксуду, ол паллах келтиргичи аны къоркуусуз этер амал бармыды? Бу эм башха соругуламы медицина имилуаны кандидатты, терапевт, кардиолог Мария КИРИЛЛОВА жууаплайды.

«Къан тамырлада (көбюсюндө базыкларында) къан юйюшгенин туугулуучыла жаратыла анга тромбоз дейдиле. Ала къаннга тамырлада эркин жүрүргө къоймайдыла. Сора, туугулуучу эсе келип, къан тамырыны жабарча болса, неча ол кеси (аны бир кесекиги окумуна) юзюлөп къылып, къан бла бирге өпке тамырлагы туюше, бек аманы ма оладу.

Эрирге болукмуудула? Базык къан тамырлада болган тромбозланы ючден экиси кеслерин билдирмейдиле неча аз-маз белги бере туруучудула. Адамны анкылары тээрча ачытадыла, көччюне убук этедиле, алай врачча барырга кыйнамайдыла. Тромбозланы ючден бири тереннге кет барды, экинсинден бири уа аз-аздан эрийдиле. Болсада тромбоз ахыры бла да кетип калмайды. Эригенден сора да, аны хатасы жеткен базык тамырда бола турган тюрленюле ардан-арта аны осал ишлеуене келтиредиле.

Көпгени - туура белгиди Тромбозну алгандан окумуна къылай эслеге болуксуду? Ол асламысында адамны балтырларындан башланганда эмда тээрча ауурга-ауурга турды, бир кесек келген да этеди. Бек амананга кетсе, къан юйюшгөн тугуп өседи, базык бутну бла жан сюекти тамырларына да къатылады. Сора аз-аздан көлгени улуу

болады, адамны анкыларында териси къызарады, базык къан тамырла да көн-гердедиле, ауруханга да тездемеча болады. Биринчи белгиле башланган кезиунде врачча барыр заманга терде 5-10 күн озуураган болуучула. Биринчи белгидеги къан тамырлары бла башха тюрлю бола ала олсагарт тездемеча ачытып, көбюн башлайдыла. «Тынгылауук» (кеслерин арталлы да билдиртмеген) тромбозла тешекдеги сауусулад (операциядан сора неча санлары тохтап жатханада) неча тиширүмлада сабийден аурукуллары болганды, баланы табу турду эмда андан сора да кезиуню ичинде болуучудула.

Елчмени да сансызламагыз Къан юйюшгөн тугуп къан тамырыны уллулугуна бла гитчелигине көрө болады. Ол къылай бир базык болса, тугул өпке тамырлага аллай бир женгил өтеди эмда андан тромбозболуп къозгылганды. Бек къоркуулагыла жан сюекде, къулимуча эмда къарын туюкчонде тромбла саналадыла.

Балтырладагы къан тамырлада туугулуучыла да ушанчыра туюлдыла. Ала өпке тамырлагы тер көчюп, къанны жүрөгюне чырмаулык этип башлайдыла. Ууакъ туугулуучыла асламысында аурууп кеткенде, алай къоркуулу туюкчонде дегерге уа жарамда. Аламы эритична мадар этилмесе, ючлени биринде ала къанны жүрөгюгенин тыйып къоярга болуксудула.

Ауруну сылтаулары Тромбоз къоркуулу къан тамырлары жалаңды къан кылай юйюшгенин тинтип билгере болуксуду. Аны къозгызарга болукчы тереги сылтаулагы былса саналадыла: семизлик, самопөтлөндө терк-терк учуу, сууну аз ичюу, бир жерден төпмөй көп заманы туруу, сабийден ауур болуу, терендеги къан тамырлагы чып тошоуу, бууаз болмазча, жукъ ауруудан сакталынырга дарманна ичюу.

Алай ол сылтаула барысы да тюзюлдө дерча да туюлдыла. Сөз ючюн, сиз 9 сагытаны самопөтлөдө төпмөй, къыналыл олура эсегиз, суу ичереги унамай эсегиз, асыра семиз эсегиз, учуркуузгусу бар

эсе, бууаз болудан бла жукъгъан аурууладан сакталынырга дарманна ише эсегиз, самопөтлөндө тромбоз бла чыгар къоркуу керти окуму улпуду. Алай бир зат бла чеклене эсегиз (сөз ючюн, дарманна ичюу бла) андан къутулурга болуксуз.

Керти да къоркуулагыла уа операцияла неча жара алганыны саналады, артыкъда тромбоз бла чыгар къоркуу керти окуму улпуду. Алай бир зат бла чеклене эсегиз (сөз ючюн, дарманна ичюу бла) андан къутулурга болуксуз.

Керти да къоркуулагыла уа операцияла неча жара алганыны саналады, артыкъда тромбоз бла чыгар къоркуу керти окуму улпуду. Алай бир зат бла чеклене эсегиз (сөз ючюн, дарманна ичюу бла) андан къутулурга болуксуз.

Кылай багарга керекиди? Тюз да биринчи белгилени эслегенлей, врачча барырга тийишиди. Ауруу тереннге кеткен кезилде сауусун олсагарт операцияга жибередиле. Алай асламысында амбулаториянда къанны жукъсарткан дарманна бла багъадыла. Анга уа көп заман керек болады - бирде юй, бирде уа өмкөрдөн ахырга ичереги тошоеди. Аны себепти тездемю болуусу, эригин кыламызгы. Багышлан заманда врачча терк-терк барыгы, ол дарманнаы жарыганларын бла къылаганын, андан ары не амал этерге кереклисин тохташдырылды.

Лидия ЮДИНА. «Аргументы и факты» газет.

«Кийиле Кавказда малкыр халкыны эсини искусствосуну деп жазса, ол омонун мурдору айткан эди. - Кеси заманында Совет Союзун республикалары журналыны жаздырып алып турганым. Алада басмаланган материалла да бек чыгарганым бу жаны бла эсептине: татарлыны, къазахлыны, Орта Азияда жашаганын кийиз басканын, оюларын, накъышларын көрүргө болукду бизни кийиз-терибизде да.

Жаңы «Роза Хутор» тау лыжа курорту Россиянын Фрирайддан кубогуну биринчи кезинде Эбрусдан спортчу Эднелини Идрис экинчи жерин алганды. Францияда эришүүдө да ол көмүш майдал келтиргенди. Укуктарын спортчуну, «Курорт Эбрус» ачык акционер обществону куткармачусун ары дери да жетишмелери көп болганды.

„Муратым - дунияны эм иги райдерлерини тизгинине кириргеди“

Идрис, тау лыжада учууну фрирайд тюрлюсюню юсюнден алыкша келге билмейдиле, аны ачылыгы неде болганын аныктаган эди. - Профессорлун фрирайд - спортчу бек сейир тюрлюсюндө, лыжада неда сноуборда былайдан а берге жарамас деген тау тикеледе учаса, кыяладан секиресе. Ол кыянынгы бек кыздырады. Эришүүлге кыяшканын жолун келсери сайлайдыла. Учкан жерлерини кыяшын болганына баш кыялганларына, тохтамай барганына, техникаларына көрө билчиде аланы усталыкларына багша да.

Мен Минги тауда өсгөмө, ол а Азауда баш Четте тынчтык лыжа жоллары, трасадан тышында учарга кыяры теклери баш белгилди. Аллай жерде ийренмей кыялуу гонях окуяндан. Аны себепли бир кесек абданарык болганын, көп тенгилерин, Эбрусда тау лыжа школгя жерин башлаганыма. Анда манга көп кыяшын салгандыла, чынтык спортчу этгенди, республикалы эришүүлге да кыяшканыма.

Алай мен кесими фрирайдга сынаргя бек сөз эдим. Анда тамата шүкүрлүн Алексей Водузанкин, Байдаланы Сааш, Алим баш Руслан Матовскийди, Джалпунаны Осман, Шауаланы Мухтар, Геннадий Хричков эм башкала манга колго болгандыла, даражалы эришүүде да хорлогандыла. Менгизиланган жоллардан тышында учарга, дропла (тыйкчычладан эниште тюрлю) секирге, фристайлга койгөргөндө. Школга жүрөгөн кезиүмө көп жылканы сындырганыма.

Фрирайддан эришүүлге аа кычан кыяшканы тебирем? - 16-17 жылдыма, Азауда КМР-ни биринчи Президентини кубогуну эришүүлге. Домбайны кубогунда да болганыма. 18 жылым толганды, 2010 жылда Сочида Кызыл талада Россияны кубогуну биринчи көрө кыяшканыма, анда төртүнчү жерин алган эдим. Арда кесибизде, Минги тау тюрлю тириесинде, башка регионда да бардык кыяшын эришүүлге хорлай турганыма, белгли Лез Архе тау лыжа курорту да Халкы аарлы турнирде аа кыялы жетишмелерин бардыла? - 2014 жылда Норвегияда «Төрт жүлдү» деген битеудуня рейтинг эришүүлге төртүнчү жерге чыкканыма, бир жылдан а Словакияда сынышканыма. Алгарыкта Францияда алышында битеу дунияга белгли Лез Архе тау лыжа курорту да Халкы аарлы турнирде көмүш майдал алганыма.

Алай сөз, Россияны кубогунда экинчи болганын сени артык бек кыуандырган болмаш? - Фрирайддан эришүүлге хорлаган алай тынч тойлойдү, боптонда ала бир бири экиндинд бара эселе. Франциядагы турнир көп көчмөчү алганды, аны ючюн Россияны кубогунда бир кесек арып эдим. Болсада

көмүш майдал да аман тойлойдү. Трасадан тышында учкан кюркчүлү болганы кимге да ачыкды, сауулгя чып тюрлю жерге неда курт тюрлюде кыялырга кюркчү улууду. Ол сени сагайтмаймыды? - Кертиси баш да, сауулгя чып тюрлю спортчу эм кюркчүлү тюрлюлерини артында фрирайд биринчиди, ол кыяшкандан аны Олимпиада оюнлуга кыяшмайдыла. Мында, старта чыкканында, этерик заттарыны алгя башында ойларга, кюркчүлүгү хорларгя керексе, ол жангя да чырмаган этерикди.

Куттаруучуну иши, жаруа этю, эришүүлге кыяшыну бир бирге чырмау чыгармаймыды? - «Курорт Эбрус» биригино баш директору Беккаланы Хыйса эришүүлге кыяшканыма ыразыды, ачык себеплик да этеди. Анга, «АрКонтСтрой» обществону башчысы Эльбайаны Артургя, «Минеральная вода Эльбрус» предпритияны таматасы Жангорзаланы Борисге да болуш тюрлюлерини, манга ийкенин аары ючюн сыразылыгымы билдиргери сөмө, «Fisher Sport Russia» фирмага ий кийимле, лыжага бергени ючюн ыспасым улуду. Мени ючюн сырсыган, хорларымы саклаганы, көлмөню көтөргөн адамлга да таза жюрөкдөн хурмет этеме.

Тренерин а кимди? - Кертиси айтканды, тау лыжа сезон башланганды баш заманыбыз болмаучуду. Алай а ойорому баш - юй бийчем сом гитге жашгырым баш - турурга тюрлючюмө. - Жүүкү заманга аа не муратарын бардыла? - Мартты баш алганды Швейцарияда жалкы аралы эришүүлге кыяшкырымга, андан а Франциядагы баш Австрияга барлык болурума. Сора ала Россияны кубогуну эки кезиүю, Кировскда баш Камчаткада эришүүлге да бардыла, алай алыкша алагя кыяшкырыгымы баш кыялыгымы билемиме.

Россияны атындан FWT эришүүлге, Европада баш алышында даражалы Фрирайд турлга кыяшкыны, жетишмилли болурга, тюрлю-тюрлю турнирде кесими сынаргя, усталыгымы эсдорюрге бек сөмө, Бусагьатда Front Flip, Back Flip, 180°, 360°, 540°, 720° тюркляны тынч, кюркьмай эталама. Муратым дунияны эм иги райдерлерини сынына кириргеди.

Ушакны Анатолий ТЕМИРОВ бардырганды.

Жаз башыны биринчи ышанлары

Быылгь хаза кыш болганында. Жаз башы аа февралын ортасында окуя жетгенге ушайды. Бир-бир тереклени бутакчыларында копалары көгөлдө, башалары аа чыгаргя окуя хазыралын турардыла. Битеу ол затпа жаз башы улуу-улуу атпап келе турганыны шартларыдыла.

Торзеленхоз да жаз башына хазыраланды. Бу көнлө Нальчикде Ленин атлы проспекте баш барганыне көрөмө амаллары жоксуду; аны ишчилери темир жол вокзалдан башлап жолну эки жаңында тереклени керексиз бутактарын, чырпыларын кесе турганыларын. Ол ишн ала эки ыйкынын ичинде бошаргя айтардыла. Андан сора аа башка орамлагы көчиркидиле. Бу жушуда эчки техника да хайырланылды.

Тереклени керексиз бутактыдан тазалап бошагандан сора аа зеленхозчулар темерек башы айтардырууну башкарышында, ол санда Правительствону юкюню кыятында орузланын, солу паркга кирген жерде сагытын, башка гол башчаланы да тап халгя келтирликдиле.

ХОПАЛАНЫ Марзият. СУРАТДА: Ленин атлы проспекте тереклени кесу ишле кыстау бардыла.

ЖАНДАУУРЛУК Архангельскечилеге - жылы жүн чындайла - Халкы дипломатия» деген проекте тиешилдик КМР-ни Жаркыландыруу, илму элда жаш тюрлюню ишлери жаңы баш министрствону Көп функциялы жаш тюрлю арасы бу көнлө Архангельск областыда улайган адамла баш инвадилде турган «Нандомский» интернатга сегиз килограмм таргач жүн чындайла жибергенди. Бусагыла ары жеткенди, аланы тиешили адамлга чолешкендиле. Ала да, кыуандыган ларын Букьдумай, жюрөкдөн баргачан ыспас сөзлени айтканыдыла.

Мындан Архангельск областы дери 2900-километрлик жол барды. Аны узаклыгында да кыармай, биз кьол эмда жюрөк жылыубудан андагы кьартлагы баш сакыталагы сауга этгенбиз. Бусагында анда бек сууктуу, биз а алагы кьый ючөндө тауу тиширууга копалары баш эшген чындайлыны жибергенбиз. Аны баш биз Кыбаргы-Малкьар Республиканы регионда даражасын көтюрюрге эмда мында бизн окулда усталарыбызны эшилген заттарын сатып, хайыр келтиргери себеплик этгенбиз.

ПРОЕКТИ БИЗ АДМАЛА ЖАНДАУУРЛУК ХАЛДА БЕРГЕН АХЧАГА ТАМАМЛАГАНБЫЗ - деп билдиргенди араны бөлмюню таматасы Ратмир Каров. ХОПАЛАНЫ Марзият. СУРАТДА: Архангельскде жашаган кьартлар, инвадилде да чындайлагы кыуангандыла.

ЭРКИН ТУТУШУ Энди кыралыбызны биринчилигинде тутушукдула

Нальчикде эркин тутушудан СКФО-ну биринчилиги бардырылганды, анга округну битеу регионундан 300-ге жуурук гөждөр кыяшканыды. Хорлагандыла Россияны 4-6 апрельде Владикавказда болуку чемпионатында тутушугура өкч берилгенди.

ЭСГЕРТИУ Отну ёчюлтгенден эсе, аны тыяргя тынчды

Жаз башы жуукулгаша башлаганы баш ол тошоргө кюркчү иги да көч алады. Кир-жипчин, кыуары койдорю, тиешили жорукланы сансыз этю көбюсюнде бек улуду хатагы келтиргери болушукду.

Бютюн бек эт мюлдө сакь болурга тиешилиди. Сабанада кургак да көч алады. Кир-жипчин, кыуары койдорю бизни кыярында уллу проблемга саналады. Аланы хатасындан өртен агачлагы да көчөргө, бирде уа юйлени, мекямланы кыбындырырга, бушулуу затлага да келтиргери болушукду. От тайгытатка, жаньуурагя, битимлеге да заран салады.

Бирле курьгак хансы койдорюгөн, битимлени ёсуюне себеплик этген сунардыла. Алай ол терс окуяда, жерге аны бир тюрлю хайыры жоксуду. Аны кьой, кир-жипчин, кыдык да кюйөндө хауда заран-рыкди. КоАП-ны 8.33 статьясы баш бу ючөт категория 2-5, 5-10 неда 10-15 мингшюр сом төлөрүкдиле. Дагында Уголовный кодексни 261-чи статьясыны 3-ю кесигине көрө былай бузукулук этгенгеде 500 минг сомдан башлап бир миллион сомгя дери тазир төлөрге тошоркиди, неда инсаннга 200-500 минг сомгя тазир салынырыкды эм аны баш бирге ол сегиз жылгя дери турюрге тошоркиди. Ертени болдумазгя тынчды аны ёчюлтгенден эсе. Ол эсигизде болсун!

Сабанада баш агачында да от тошгенин эсегеси: 8-800-10-94-00, 8(8662) 97-3876 (регионда диспетчер служба), 8(8662)74-05-06 (КМР-ни Табийгьат байлыкьа эм экология министрствосу) эм 101 (МЧС-ни КМР-де Баш управленигя) номерлеге сөлөшкөнү. Предпритиялагы баша организациялагы аа 150-250 минг сом төлөрге тиешерикди.

Пенсия фонду Социал төлеулуге кьошулганды

2019 жылгь февралдан башлап РФ-ни Пенсия фонду берген төлеулени ёчөлөөрине кьошулганды. 15,2 миллион федераль лютюк - алазы сынына уа сакталы, тюрлю-тюрлю казуауотланы ветеранлары, радиацияны хатасы тийгенле, Совет Союзун баш Россияны Жигитлеги, Социалст Урунуу Жигитлеге да киредиле - бир керге алгач оюк болушукту. ЕДВ 2018 жылда инфляция көрө 4,3 процентке көбөйтүлгөнү. Социал жумушланы ЕДВ-гя кирген казууларно да 4,3 процент кьошулганды. Бусагытада ол 1121,42 сомду, андан 863,75 сомду дарманла, медицина кереле, багышу аз-азкы алырга берилди, 133,62 сом - санаторийги, 124,05 сомду да - темир жол неда башка жомоктун паспорт баш сауулгя кыратуу жерге барып кытыргя. Елгени асоргяга төлөнгөн пособие да 5946,47 сом болганды. Быымдан башлап кыярылда 32 миллион ишисини строховой пенсиялары 7,2 процентке өсөдиле, деп билдиргенди елге фонду регионда бөлмюню пресслужбасындон.

Кульчаланы Зульфья Ислам алимде эмда илму

Быйыл 27 февралда М.М. Шуматовун «Взлет на ислам терезе призму науки» деген китобны презентациясы болушукду. Ол Визисни Кыбаргы-Малкьар институтунда (Нальчик ш.Адохов ор., 169 а) өтөрдик, кеси да 15:00 сагында башлангычды. Бу китапда мусулман алимде дунияны илмусуна уллу кызын салгыларына шопатылык эткен шортла, Сыйды Кооронда жазылганы баш шөндөгү илмуну болуларын тенгешдиргю жаңы баш тинтүүлени эселери да келтирилгендиле.

УФСИН Жалган паспорт баш булгуп айланганды

КМР-де УФСИН-ни оператив бөлмюню адвалангы изилеу баш кюрөшкөн кесети Россияны ФСИН-ини баш оператив управленисында эмда ЧР-ни УФСИН-ни адвалангы изилеу баш кире изилеуде болушукду. 40-жыллык кишини туткандыла.

Ол Чечен Республиканы Старые Атаги элиндондун Ишанамангьлыкьлары ючюн кьутулуур мурада право низамны сакылаучу органга келген бери бугуп айланганды.

Ол РФ-ни УК-сыны 161-чи статьясыны 1-чи эмда 162-чи статьясыны 2-чи кесектерине көрө терселенди, беш жылгя баш айга битеуле низамны тюрмөдө олтурурга сод этилгенди. Ишанамангьлыкьлары ючюн кьутулуур мурада право низамны сакылаучу органга келген бери бугуп айланганды.

Сюрючю киши малланы сатып турганды

Зольск районун Каменномостское элинден 59-жыллык эр киши полициячылагы аны сюрючюндөн эки буга баш айнек тас болганыларын тарыктыганды. Анга этилген кьорачн 120 минг сомгя жетеди. Тинтүүлени кезиунде полициячыла эр киши сюрючюногу 26-жыллык жуугууван алганын токташдыргандыла. Ол а, иесине билдирмей, малланы сатып турганды. Ол этен амангызын женгиргенди. Эки буганы иесине кыатарырга кылдан келгенди.

Кьулуурган артыгы баш хайырланганды

РФ-ни МВД-сыны Чегем районда бөлмюню уголовный розыскыны башчысы кьулуурган артыгы баш хайырланганына эмда сауултаны жюрюптую жаңы баш законаны бугузганы ишлеклик барды. Аны баш байламлы РФ-ни Следствие комитетини КМР-де следствие управленисыны кьулуучулары РФ-ни 286-чы статьясыны 1-чи кесигине эмда 222-чи статьясыны 1-чи кесигине көрө терселеу материалла жарашдыргандыла. Право низамны сакылаучуланы оюмларына көрө, ишини хайырлыгынын семиртип көргөзтүү мурап баш полициячы, законланы бугуп, сауут эмда анга 22 өкч сатып алганды. Быйыл 20 октябрда ол Чегемде жуукулганы кьонакчыга барганды. Юндөгиле анга эс бурмагыналары баш хайырланып, сауултаны баш окыяны отууда буктудурганды.

Ызы баш ол юйно иесин уголовный жууапка тартыр умут баш мекямда тинтүүлге бардырганды. Аны кезиунде сауут баш окыла табылганыларны эстеринден протокол жарашдырганды. Полициячы кьурагачан материаллагы кер, дозанине бөлмюню келечилери чегемдеги РФ-ни УК-сыны 222-чи статьясыны 1-чи кесигине көрө материалла хазырылгандыла.

УЧРЕДИТЕЛЬСТЕ: КЫБАРГЫ-МАЛКЬАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал РЕДАКЦИЯ: ТЕКУШАНЫ Хауа (баш редактору оубурабасары), ЖАН УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору оубурабасары), ТОКБУШАЛАНЫ Борис (жууаплы секретары), МОСКВАЛАНЫ Зузура, МУСКУЛАЛАНЫ Сакниат, ТИКСАЛАНЫ Фатима, УБАШАЛАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЫ: 42-63-01. Редактору арылмайды. Баш редактору оубурабасары - 42-38-21, 40-84-82. Жууаплы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62, Корректор - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕТОМЛЕРИ: Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Културга - 42-66-76. Социал ишче - 42-75-82, 40-59-18. Курортга, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучуларга башкарылганы хаттоокуу эм жалгыздык - 42-37-94. Эки корреспондент - 42-68-72. Оператор - 40-28-49, 42-39-65.	Редакция авторга баш кызыгы жюрюгөтмөдүн. Кюл жазылганы ресения этилмейди эм ала артка кыятармаймыды. Гаетде басылганы материалла айтылган оюмла ресенияны юм да келишимге болушукду. Алада айтылган хар зат ючюн Россия Федерациясы Басманы реселуде жазып тинтүүлени материалланы редактору кесери жууапталды. Редакция авторлардан 400 гает тигенден (машина баш жалгыздан 5-6 бет) көпчю алмайды. Гает Сызманы, информация технологияны эмда асылды коммуникандатаны ишлери жаңы баш федерал накур кулукчуму (Роскомнадзор) Кыбаргы-Малкьарга управленисында 2016 жылда 19 декабрда регистрация этилгенди. Регистрация номер — ПИ № ТУ97-00118. Индекс — 51532	Гаети басмагы «КМР-Мелла» ГКУ-ну комьютер службасы хазыр этгенди. Гает «Тетрагар» ООО-ну тинтүүлени башкарнганды. Ленин атлы проспект, 33 Гаетини ислерин тапшыруу ючюн КМР-ни портал сызыны федеральны Управленисы жууапталды. Телефон: 76-01-21 Гаетини роинидагы сатыу ючюн КМР-ни «Россечель» акционер обществону жууапталды. Телефон: 42-69-34 Гает аылгакчы юч керге чыгызды - геурюрге, орта, шабат кюлселе.	Номерге графике көрө 19.00 сагында кюл салынды. 20.00 сагында кюл салынганды ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРЫНАЛА: Куушланына тинтүүлени - десуртун редактору: Куушканы Сафият, Кеченчиланы Зульфья - жууаплы секретары оубурабасары: Зезаланы Лиза (1, 2-чы бетте), Токумушаны Салим (3-чы бетте), Гейлананы Валентина (4-чы бет) - корректорда. Тиражы 1407 экз. Заказ № 159 Багытасы 10 соду.
--	--	---	---	--